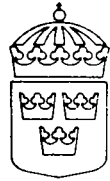

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1988/89:AU20 Regionala skyddsombud

1988/89
AU20

Sammanfattning

I den till utskottet remitterade delen av regeringens proposition om tilläggsbudget II anmäls förslag till ny ordning för tillsättande av regionala skyddsombud samt nytt bidragssystem för denna verksamhet. Utskottet avstyrker i anslutning härtill två motionsyrkanden. Till betänkandet har fogats två reservationer från moderata samlingspartiet.

Propositionen

I proposition 1988/89:125 med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1988/89, bilaga 8, lämnar regeringen efter föredragning av statsrådet Thalén riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts om verksamheten med regionala skyddsombud.

Motion

1988/89:A11 av Sonja Rembo m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående tillsättande av regionala skyddsombud, samt
2. att riksdagen hos regeringen begär tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen i enlighet med vad som i motionen anförts.

Utskottet

I proposition 1988/89:125 tas upp vissa frågor med anknytning till de regionala skyddsombudens verksamhet.

Nuvarande regler om regionala skyddsombud återfinns i arbetsmiljölagen (1977:1160), vari stadgas att yrkesinspektionen kan medge att lokal avdelning av facklig organisation utser skyddsombud utanför kretsen av arbetstagarerna på arbetsstället. En förutsättning är att skyddskommitté inte finns på arbetsstället. Statligt bidrag till verksamheten utbetalas från arbetsmiljöfonden av medel som inflyter från arbetarskyddsavgiften. Bidraget fördelas och lämnas till LO, TCO och SACO/SR samt till arbetstagarorganisationer som ej är anslutna till dessa.

Enligt propositionen har såväl formerna för yrkesinspektionens tillståndsgivning till regionala skyddsombud som ersättningsreglerna under en längre tid ifrågasatts. Yrkesinspektionens prövning omfattar i regel endast att de

formella förutsättningarna för medgivande föreligger men har ändå ansetts vara mycket tids- och resurskrävande. Kritiken mot bidragssystemet har främst gällt dess konstruktion.

En arbetsgrupp inom arbetsmarknadsdepartementet har nyligen presenterat vissa förslag avseende verksamheten med regionala skyddsombud (Ds 1988:61, Regionala skyddsombud). Förslagen har remissbehandlats.

Arbetsmarknadsministern ansluter sig till arbetsgruppens förslag att yrkesinspektionens prövning av medgivande för regionalt skyddsombud utan olägenhet kan avskaffas.

Ministern har inte heller principiella invändningar beträffande arbetsgruppens förslag till nytt bidragssystem. Det nya systemet skulle läggas upp efter samma principer som arbetsmiljöfondens bidrag till arbetsmarknadens parter för information och utbildning i samband med MBL. Enligt arbetsgruppen bör den totala bidragssumman fördelas mellan de fackliga organisationerna så att LO får 90,5 %, TCO 8,2 % och SACO/SR 1,3 %. Den procentuella fördelningen bör gälla under högst en femårsperiod. Enligt arbetsmarknadsministern ankommer det dock på regeringen att bestämma hur stor andel av arbetsmiljöfondens intäkter av arbetarskyddsavgiften som bör reserveras för verksamheten med regionala skyddsombud. Det nya bidragssystemet föreslås av arbetsgruppen träda i kraft den 1 januari år 1990 med 1989 som basår.

Ministern avser att senare återkomma med förslag till författningsändringar.

Enligt regeringen bör riksdagen lämnas tillfälle att ta del av vad som ovan anförts om regionala skyddsombud.

I kommittémotion 1988/89:A11 av Sonja Rembo m.fl. (m) anför att skyddsombuden har en viktig roll i arbetet med att minska arbetsmiljöproblemen. Dock har systemet med regionala skyddsombud aldrig utvärderats ordentligt. Innan regler för deras tillsättande och finansiering ändras bör hela systemet med skyddsombud, inkl. de regionala skyddsombuden, utvärderas. I motionen begärs att regeringen ger *tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen* i detta syfte. Motionärerna anser också att det skulle kunna finnas vissa fördelar med yrkesinspektionens prövning vid tillsättning av regionala skyddsombud. Enligt motionen bör arbetsmiljökommissionen belysa även denna aspekt.

Utskottet vill erinra om att arbetsmiljökommissionen enligt sina direktiv (1988:63) bör belysa det lokala arbetsmiljöarbetet. I uppgiften ingår bl.a. att se över det lokala skyddsarbetets ställning och organisation. Syftet i motionsyrkandet torde därmed vara tillgodosett. Vidare finner utskottet att frågan om yrkesinspektionens roll vid tillsättning av regionalt skyddsombud måste anses ha blivit prövad av arbetsgruppen för översyn av formerna för utseende av regionala skyddsombud och samhällsstöd till verksamheten (Ds 1988:61). Med hänvisning till det anförda avstyrks motion A11 i här behandlad del.

I motionen anförts vidare att det är angeläget att arbetsmiljöfondens uppgifter och utgifter/inkomster granskas. Regeringsförslaget medför risker att allt större kostnader belastar arbetsmiljöfonden. Den föreslagna fördelningen av budgetramen mellan centralorganisationerna är anmärkningsvärd

enligt motionärerna. Med hänsyn till att de psykosociala arbetsmiljöproblemen nu uppmärksammas mera framhålls att fackliga organisationer utanför LO-förbunden inte får missgynnas. Det finns enligt motionen en risk att den nu föreslagna fördelningen skulle kunna bli permanent.

Enligt utskottets uppfattning är det positivt att en ny och mindre arbetskrävande ordning för tillsättande av *regionala skyddsombud* nu aviseras. Utskottet har vidare inhämtat att arbetsmiljöfonden har inlett en översyn av fondens ekonomiska förvaltning. Syftet med översynen är bl.a. att effektivisera förvaltningen av fondens kapitalbehållning. Beträffande de i motionen framförda synpunkterna på den föreslagna procentuella fördelningen vill utskottet framhålla att avsikten enligt propositionen är att fördelningen skall tas upp till omprövning efter högst fem år. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion A11 i denna del. Den aktuella punkten i propositionsbilagan bör med det anförda av riksdagen läggas till handlingarna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen* att riksdagen avslår motion 1988/89:A11 yrkande 2,
2. beträffande *regionala skyddsombud* att riksdagen
 - a) avslår motion 1988/89:A11 yrkande 1,
 - b) lägger till handlingarna punkt C. Arbetslivsfrågor, Regionala skyddsombud i proposition 1988/89:125, Bilaga 8.

Stockholm den 11 maj 1989

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Kjell Nilsson (s), Marianne Stålberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m) Gustav Persson (s), Sten Östlund (s), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c), Anna Horn af Rantzien (mp), Monica Öhman (s), Eivor Husing (s), Erik Holmkvist (m), Kjell-Arne Welin (fp), Göran Engström (c) och Karl-Erik Persson (vpk).

1. Tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen (mom. 1)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser *dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Regionala skyddsombud

Enligt utskottets uppfattning är arbetet med att skapa en bättre arbetsmiljö viktigt. Det pågår också en betydelsefull verksamhet som i stor utsträckning bidragit till att förbättra arbetsmiljön. Med hänsyn till vikten av detta arbete och till att verksamheten har fortgått under relativt lång tid anser utskottet att det är angeläget att systemet med regionala skyddsombud utvärderas innan eventuell förändring sker i regelsystemet.

Utskottet anser därför i likhet med vad som framförs i motion A11 (m) att regeringen bör utfärda tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen i detta syfte. Motion A11 tillstyrks därför i denna del.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *tilläggsdirektiv till arbetsmiljökommissionen* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:A11 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Regionala skyddsombud (mom. 2)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr, och Erik Holmkvist (alla m) anser *dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "till handlingarna" bort ha följande lydelse:

Arbetsmiljöfonden

Utskottet anser i likhet med vad som framförs i motion A11 (m) att det är angeläget att granska arbetsmiljöfondens uppgifter. Mot den bakgrunden att fondens utgifter överstiger fondens inkomster anser utskottet att regeringens förslag om finansiering medför risker för fondens ekonomiska ställning och framtida verksamhet.

Vidare vill utskottet peka på att den av regeringen föreslagna fördelningen mellan centralorganisationerna inte är anpassad efter utvecklingen inom arbetslivet. Fördelningen bör bl.a. göras med hänsyn till de ökande psykosociala problemen och andra nya typer av arbetsmiljöproblem inom bl.a. dataarbete. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *regionala skyddsombud* att riksdagen
 - a) med bifall till motion 1988/89:A11 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 - b) lägger till handlingarna punkt C. Arbetslivsfrågor, Regionala skyddsombud i proposition 1988/89:125, Bilaga 8.